

■ Uskali Mäki

Tieteidenvälisyys on ajassamme jyskyttäviä iskusanoja. Se kuuluu tiedepolitiikan ja -hallinnon kokoushuoneissa, akateemisissa juhlapuheissa ja yliopistojen ohjelmallisissa julistuksissa sekä tietenkin tutkimusrahoituksen hakuilmoituksissa ja hakemuksissa. Pääsanoma on selkeä: sitä tarvitaan enemmän. Tutkimusaloja yllytetään lyöttäytymään läheisempiin tekemisiin toistensa kanssa, monestakin syystä. Tämän ajan pontimina ovat ennen kaikkea tieteen ulkopuolella asettuvat tarpeet, jotka voivat liittyä esimerkiksi liiketoimintaa edistäviin innovaatioihin tai ekologisesti ja taloudellisesti kestäväen kehityksen haasteisiin. Mutta suuri osa tieteidenvälisyyttä on ollut tieteenharjoituksen hiljaista arkipäivää – laboratorioissa, kenttähankkeissa ja mallinrakentajien liitetauluilla.

Tieteidenvälisyys on keskeisessä asemassa aikamme tiedejärjestelmän retoriikassa ja käytännöissä. Siihen nähden sitä ymmärretään kovin huonosti. Näistä syistä tieteidenvälisyyttä itseään on syytä perusteellisesti tutkia. Tähänastisessa tutkimuksessa näyttäisi olevan kahdenlaisia painotuksia, joita on hyvä täydentää muilla näkökulmilla, jotta kuva tieteidenvälisyydestä olisi sekä kattavampi että kirkkaampi. Ensinnäkin siinä ovat korostuneet uudet ”transdisiplinaarisuuden” versiot, joissa akateemisia ja ei-akateemisia näkökulmia pyritään yhdistelemään käytännöllisten ongelmien ratkaisemiseksi. Huomiota tulee enemmän kiinnittää tieteidenvälisyyden koko palettiin, johon kuuluu kirjava joukko tapoja, joilla tieteenalat voivat olla kontaktissa keskenään, riippumatta tämän välittömästä käytännöllisestä relevanssista. Toi-

seksi, tieteidenvälisyyttä on toistaiseksi tutkittu lähinnä sosiologian, hallinnon, koulutuksen ja bibliometriikan näkökulmista. Näitä on tähdelistä täydentää tieteenfilosofisella näkökulmalla, joka kykenee valaisemaan uusia tieteidenvälisyyden aspekteja ja onkaloita.

AID (*Agora for Interdisciplinary Debate*) on tieteiden ja tutkimusalojen kohtaamisille viritetty keskustelufoorumi, jota Helsingin yliopistossa koordinoi Suomen Akatemian yhteiskuntatieteiden filosofian huippuyksikkö (joka tunnetaan myös nimellä TINT). Kahta tai useampaa tieteen tai tutkimuksen alaa tai suuntausta edustavat tutkijat keskustelevat samasta teemasta. He esittelevät näkökulmiaan ja pohtivat niiden keskinäissuhteita – millä tavoin ne ovat erilaisia ja samanlaisia, olisiko niillä opittavaa toisiltaan, täydentävätkö ne toisiaan vai kilpailevatko keskenään, olisiko niiden yhteistyölle tai muulle vuorovaikutukselle tarvetta ja edellytyksiä jne. Tieteenfilosofien roolina on parhaansa mukaan pyrkiä provosoimaan keskustelua ja auttaa rakentamaan siltoja tutkimusalojen välille – AID on nimensä mukaisesti myös avustusprojekti!

Tieteessä tapahtuu julkaisee valikoiman AIDin istuntojen synnyttämiä lyhyitä kirjoituksia. Sarjan aloittavat Olli Tahvonen ja Mikko Mönkkönen kommentoilla taloustieteen ja ekologian suhteista.

AIDin verkko-osoite: <http://www.helsinki.fi/tint/aid.htm>

Kirjoittaja on akatemiaprofessori ja TINTin johtaja.